

Valtuustoaloitteet

328/00.04.01/2021, 329/00.04.01/2021, 60/00.02.00/2021

MH § 46

Kainuun liiton hallintosäännön 12 luvun 95 §:n 3 momentin mukaan maakuntahallituksen on vuosittain maakuntavaltuuston ensimmäisessä kokouksessa esitettävä maakuntavaltuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja maakuntahallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita maakuntavaltuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole loppullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Maakuntavaltuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Maakuntavaltuustossa on v. 2021 jätetty kolme (3) valtuustoaloitetta ja lisäksi on saatu yksi (1) aloite:

1) Mvalt 15.3.2021 § 5 (valuustoryhmät):

Valtuustoaloite: Toimenpide-esitysten, ohjeiden ja suositusten valmisteleminen lasten ja nuorten koulukiusaamisen kitkemisestä

"Lasten ja nuorten koulukiusaaminen on myös Kainuussa jokaisessa kunnassa vakava ongelma, kuten kouluterveyskyselyjen tulokset osoittavat. Jokainen kiusaamistapaus on liikaa.

Uutena ja kasvavana muotona on sosiaalisen median välineiden käyttö kiusaamistarkoituksessa, nettikiusaaminen. Lapset ja nuoret mallioppivat tässäkin asiassa aikuisilta, joilta asiallinen käytös sosiaalisessa mediassa, nettietiketti, on pahasti hukassa.

Lapset ja nuoret tarvitsevat ohjausta sosiaalisen median asialliseen käyttöön, turvallisia aikuisia, käytännön tukea ja apua kiusaamistilanteissa sekä niiden ratkaisemisessa.

Kainuun maakuntavaltuuston valuustoryhmät esittävät, että Kainuun liitto valmistelee maakunnallisia toimenpide-esityksiä, ohjeita ja suosituksia lasten ja nuorten koulukiusaamisen kitkemiseksi ja erityisesti nettikiusaamiseen puuttumiseksi.

Valmistelussa voidaan käyttää apuna maakunnallista koulutusasiainneuvottelukuntaa, jossa on Kainuun kaikkien kuntien sivistystoimen, kaikkien oppilaitosasteiden, muiden koulutusorganisaatioiden ja myös maakunnallisen nuorisovaltuuston edustus."

2) Mvalt 22.12.2021 § 42 (Maakunnallinen nuorisovaltuusto):

Aloite: Nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoittaminen ja tarpeen mukaisten palvelujen tarjoaminen

"Pula mielenterveyspalveluista on suuri ja ne eivät toiminnaltaan vastaa tarpeisiin, joten myös resurssit huomioiden, mielenterveyden kartoittaminen tulee Kainuussa aloittaa mahdollisimman nopeasti, mielellään jo vuoden 2022 aikana.

Mielenterveys tulee tuoda fyysisen terveyden rinnalle. Esitämme, että samalla kun lasten ja nuorten fyysistä terveyttä kartoitetaan laajoissa terveystarkastuksissa 1,5 ja 8.-luokilla ja lisäksi toisen asteen toisena opiskeluvuonna kartoitettaisiin vuosittain laajemmin myös nuorten mielen hyvinvointia.

Jos laajempi mielenterveyden kartoitus ei puuttuvien resurssien takia onnistu heti 5, 8 ja toiseen asteen toiselle vuosiluokalle, tulee ensimmäisenä keskittyä 8.-luokkalaisten laajempaan mielenterveyden kartoitukseen.

Vuosittaiset koulukuraattorikäynnit peruskoulusta toiselle asteelle normalisoisivat kuraattorilla käyntiä, pienentäisivät avun hakemisen kynnyistä ja antaisivat lapsille ja nuorille valmiuksia oman mielen hyvinvointinsa ja henkisen kasvun arviointiin ja tarkasteluun. Vuosittainen tarkastus on tarpeen, sillä mielenterveys voi muuttua huonompaan päin todella nopeasti. Tarkastuksen ei tarvitse olla ajallisesti pitkä, sillä jo lyhyemmästä, esimerkiksi 20 minuutin keskustelusta, on jo huomattava apu ongelmien kartoituksessa.

THL:n tutkimuksen mukaan jopa 20-25% nuorista kärsii mielenterveysongelmista, joka tarkoittaa vain Kainuussa lähes kahtatuhatta nuorta. Usein mielenterveyspalveluiden ongelmina on vaikea lähestyttävyyys, mielenterveyden vähättely, pitkät hoitojonot ja osamattomat ammattilaiset ja heidän väärät toimintatapansa.

Mielenterveyden ammattilaisia tulee kouluttaa ja saada tarpeeksi nuorten tarvitsemaan apuun suhteutettuna.

Koulussa tulee myös kertoa aikaisemmin ja laajemmin mielenterveyden ongelmista ja sen ylläpitämisestä. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi kouluvierailuilla ja oppitunneilla opettamisella.

Mielenterveystarkastuksien ja mielenterveydestä kertomisen avulla ammattilaiset sekä nuoret saavat aineksia ehkäistä suurempia mielenhyvinvoinnin ongelmia. "Varhaisiin ongelmiin puuttuminen on niin nuorelle inhimillisesti sekä yhteiskunnalle taloudellisesti kestävä." (mahku mt-tarkastukset)

Yleisestekin mielenterveyspalveluista pitää saada matalamman

kynnyksen palveluita, jotka ovat jokaisen saatavilla ongelman vakavuudesta huolimatta. Erityisesti matalan kynnyksen palveluiden resursseja tulee lisätä. (chat-palvelut, etätapaamiset, soittopalvelut).

Lähteet:

<https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot>

<https://kainuunliitto.fi/tietopalvelut/tilastot/vaesto-ja-muuttoliike/>

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoito/kouluterveydenhuolto/terveystarkastukset/laajat-terveystarkastukset>

MAHKU21 -tapahtumassa koottu tiedosto (MAHKU MT-TARKASTUKSET)"

3) Mvalt 22.12.2021 § 42 (Maakunnallinen nuorisovaltuusto):

Aloite: Alueen nuorten osallistumisen turvaaminen hyvinvointialueen suunnittelussa ja toteutuksessa

"Nuorten osallistaminen hyvinvointialueiden suunnitteluun jo valmisteluvaiheessa on ensiarvoisen tärkeää. Nuoret tietävät itse parhaiten mille palveluille nuorille on tarvetta, millaiset palvelut ja palveluiden toteutustavat ovat hyviä ja tarpeellisia.

Nuorten tulee olla mukana myös hyvinvointialueella käyttöönotettavien vaikuttamiskanavien, -tapojen ja osallisuuden suunnittelussa yhdessä muiden vaikuttajaryhmien kanssa.

Nuorille tulee antaa mahdollisuus tehdä aloitteita sekä osallistua puhe- ja läsnäolo-oikeudella hyvinvointialueen toimielimiin ja erilaisiin työryhmiin, joihin nuoret itse haluavat osallistua. Alueella päätetään lukuisista nuorten arkipäiväistä elämää koskevista asioista.

Me nuoret vaadimme, että edellä mainitut asiat huomioidaan ja toteutetaan niin hyvinvointialueen valmistelussa, kuin myös sen toteutuksessa.

Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto
pj. Jonna Kyllönen, 2. vpj Maire Heikkinen, sihteeri Fanni Karjalainen

Lisätietoja: Mahku21 julkilausuma 16.12.2021"

4) Aaro Mikkosen aloite 20.9.2021, sähköposti

"Aloite Kainuun maakuntaliitoille: On pikaisesti siirryttävä maakunnalliseen aluetalouteen!

Eu-Suomessa ei kannata yrittää, omistaa, eikä tehdä raskasta perustyötä. Vakavinta on, ettei myöskään viljellä ja ruokaa tuottaa vapaiden markkinoiden myyntiin! Aloitteeksi maakuntaliiton seuraavaan kokoukseen ja jokaisessa Kainuun kuntien uusituissa kunnanvaltuustoissa!

Aloite myös Kainuun liitolle ja Kainuun kunnille. On nopeasti siirryttävä maakunnalliseen aluetalouteen, lähiruokaan ja lähienergiaan. Se edellyttää myös rahavarojen kotouttamista ja rahavirtojen uudelleen ohjaamista omiin paikallistalouden myllyihin.

Aloite Kainuun liitolle: On pikaisesti siirryttävä maakunnalliseen paikallistalouteen! Painamme myös oman maksuvälineen! EU-Suomi pitääköön omat ottamansa velat itsellään!"

Lisätietoja hallintojohtaja Paula Haloselta, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että esittelytekstissä mainitut valtuustoaloitteet ja aloite on käsitelty Kainuun liitossa seuraavasti:

1) Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy ja havaittuun kiusaamiseen puuttuminen on kirjattu tavoitteiksi Kainuun maakuntaohjelmaan 2022 – 2025. Maakuntaohjelmassa hyvinvoinnin vahvistamisessa yhtenä tavoitteena on, että kainuulaiset jaksavat työssä nykyistä pidempään ja koululaiset sekä opiskelijat voivat hyvin ja tavoitetta toteuttavana toimenpiteinä mm. tuetaan koululaisten ja opiskelijoiden viihtymistä ja jaksamista tukitoimia ja opiskeluolosuhteita kehittämällä sekä tehostetaan ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä oppilaitoksissa. Edelleen maakuntaohjelman tavoitteena on, että Kainuu on turvallinen ja kainuulaisten turvallisuuden tunne vahvistuu ja tähän liittyvänä toimenpiteenä mm., että ennaltaehkäistään koulu- ja työpaikkakiusaamista sekä vähemmistöjen syrjintää ja puututaan niihin heti, kun ongelmia havaitaan.

Kainuun liiton virasto on käynnistänyt koulukiusaamista koskevien ohjeiden valmistelun. Asia otetaan käsittelyyn ja valmisteltavaksi seuraavassa Kainuun koulutusasiain neuvottelukunnan kokouksessa. Koulutusasiain neuvottelukunta valmistelee kevään 2022 aikana ehdotuksen ohjeistukseksi, joka tuodaan Kainuun maakuntahallituksen käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi ja joka saatetaan sen jälkeen Kainuun kuntien ja oppilaitosten tietoon ja hyödynnettäväksi. Ohjeistuksen laadinnassa hyödynnetään valtakunnallisia tavoitteita ja ohjeistuksia, kuten Marinin hallitusohjelman nollatoleranssi kiusaami-

selle ja rasismille, Opetus- ja kulttuuriministeriön Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa, Opetushallituksen Kiusaamisen vastainen työ, Mannerheimin Lastensuojeluliiton kiusaamisen ehkäisemisen ohjeistus sekä KiVa Koulu -kiusaamisen vastainen toimenpideohjelmaohjelma.

Koulukiusaaminen sekä oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi ja niiden tilanteen seuranta ja ennakointi seurantatietoja hyödyntäen otetaan säännöllisesti koulutusasiain neuvottelukunnan kokousten asialistalle.

2) Nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoittamista koskevaa aloitetta on käsitelty neuvottelussa Kainuun hyvinvointialueen valmistelijoiden kanssa. Asia on todettu kiireelliseksi ja siten toimivaltaisena toimijana asiassa on Kainuun sosiaali- ja terveyden huollon kuntayhtymä, jolle valtuustoaloite on toimitettu tiedoksi ja toimenpiteitä varten.

3) Alueen nuorten osallistumisen turvaaminen hyvinvointialueen suunnittelussa ja toteutuksessa kuuluu keskeisesti Kainuun hyvinvointialueen valmisteluun. Asiasta on pidetty neuvottelu valmistelujohtaja Timo Korhosen kanssa ja sovittu jatkovalmistelusta. Hyvinvointialueen valmisteluvaiheessa otetaan kumppanuuselimeksi Kainuun liiton ylläpitämä nuorisovaltuusto. Kuluvan vuoden aikana tehdään sopimus Kainuun liiton ja Kainuun hyvinvointialueen kesken yhteisen nuorisovaltuuston toiminnasta vuodesta 2023 eteen päin.

4) Aaro Mikkosen sähköpostilla tekemä aloite ei ole valtuustoaloite, mutta tuodaan maakuntavaltuustolle tiedoksi aloitteena. Kainuun liitto toteaa, että aloitteessa korostetut aluetalouden kehittämistavoitteet sisältyvät pääosin hyväksytyyn Kainuu-ohjelmaan.

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että valtuusto merkitsee tehdyt valtuustoaloitteet loppuunkäsitellyiksi.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

_____

Ote

Maakuntavaltuusto